

centre d'innovation
et de design
au Grand-Hornu

Oskar Zieta, Zieta BazAir, installation view © Simona Cupoli

Persbericht

Design on Air

Curator: Chris Meplon
Scenografie: Benjamin Stoz

23.06.19 → 13.10.19

Onzichtbaar, ontastbaar, immaterieel. Maar ook overal aanwezig en vitaal. Er is geen leven op aarde mogelijk zonder lucht. Wetenschappers en filosofen delen hun fascinatie voor lucht met hedendaagse designers.

De tentoonstelling *Design on Air* in CID, Grand-Hornu, verkent de relaties tussen design en lucht, het onwezenlijkste én tegelijk wezenlijkste van de vier traditionele elementen.

Lucht is – vooralsnog – gratis en van iedereen, maar in het antropoceen wordt hij ook steeds meer een bedreigd en te beschermen goed. Wat doen designers eraan? Hoe gaan ze om met lucht? Wat betekent lucht voor hen? En wordt design terecht vergeleken met lucht?

Het thema lucht wordt in *Design on Air* vanuit diverse invalshoeken benaderd. Van lucht als opblaasmateriaal tot blazen als vormend en technisch procedé. Van luchtverplaatsing tot luchtkwaliteit. Soms primeert de zoektocht naar materiaalkundige of productietechnische innovatie of naar functionele troeven zoals veiligheid en comfort, dan weer draait het vooral om de magie van het ijle, vluchtige, etherische. Maar het ene sluit het andere niet uit.

“Lucht vormt niet alleen het studieobject van de scheikunde, fysica en biologie, het was ook altijd al een geliefde inspiratie in kunst, literatuur en filosofie. We wilden weten hoe het zit met design”, aldus curator Chris Meplon. “Lucht blijkt momenteel door vooraanstaande denkers als een krachtige metafoor van onze tijd te worden gezien. De lichtheid, vluchtigheid, zweverigheid, meervoudigheid van lucht [altijd samengesteld: een mengsel van gassen] drukken goed uit hoe we de wereld in de 21ste eeuw ervaren. Het onzichtbare, ongrijpbare, ondoorgrondelijke vinden we even bepalend of soms bedreigend voor de mens en zijn leefmilieu als wat we zintuigelijk met zekerheid kunnen vaststellen.”

“Air is always more or less than air,” schrijft de Britse literatuurtheoreticus Steven Connor in zijn boek “The Matter of Air”. “Air is almost nothing, and yet not nothing”, stelt de Duitse filosoof Peter Sloterdijk in zijn monumentale trilogie “Spheres”. Sloterdijk gebruikt ruimtelijke metaforen zoals “bellen”, “globes” en “schuim” (bubbles, globes, foam) om de geschiedenis van de mensheid te beschrijven. De 21ste eeuw is volgens hem de eeuw van het “schuim”, een uiterst fragiele, labiele, vergankelijke verzameling van kleine belletjes. Uit de tentoonstelling blijkt dat bubbels, zeepbellen en wolken ook sterk tot de verbeelding van designers spreken en dat hun vormen overal opduiken omwille van hun poëtische zeggingskracht. Kortom, ook in de designwereld werkt lucht als een krachtige metafoor. Design is “a ghost in the cloud” geworden, om de Limburgse designexpert Jan Boelen te citeren. Design laat zich al lang niet meer eenduidig definiëren. De discipline is meervoudig, gemengd, tamelijk ongrijpbaar... maar toch zeker “niet niets”!

Design on Air is opgebouwd rond zes spontane associaties met lucht in design. Deze voorstelling is niet als een volledig, objectief of systematisch overzicht bedoeld. De luchtige scenografie van de Brusselse interieurvormgever Benjamin Stoz bestaat uit modules waar je doorheen kunt kijken en die de lucht vrij laten doorstromen. Er wordt niet streng afgebakend. De geselecteerde objecten of projecten laten – zoals vrij rondzwevende schuimbellen zeg maar – ook nog veel andere associaties en constellaties toe. In totaal werden een tachtigtal projecten geselecteerd. Van gevestigde, internationale namen tot jonge talenten uit binnen- en buitenland. Van unieke stukken tot massa geproduceerde.

Hieronder een kort overzicht van de zes invalshoeken met telkens enkele voorbeelden. De voorlopige lijst van alle deelnemende designers vindt u onderaan.

1. FILLED WITH AIR

Lucht als vulmateriaal.

Van vrijheid en blijheid naar ecologie en comfort.

De opkomst van goedkope, opblaasbare PVC-designmeubelen in de jaren 1960 viel samen met een geest van vrijheid en blijheid, vrolijke experimenteelust en rebellie tegen burgerlijke conventies. Onder meer de transparante opblaasmeubelen uit de iconische reeks *Aérospace* van de Frans-Vietnamese ingenieur **Quasar Khanh** vertegenwoordigen het non-conformisme en de onbekommerde popcultuur van rond '68.

Maar intussen worden de unieke troeven van lucht als vulmateriaal ook ingezet uit zorg voor ons leefmilieu. De meest duurzame omgang met materialen veronderstelt immers dat je er zo weinig mogelijk van gebruikt. Lucht maakt het gebruik van andere grondstoffen als vulmateriaal overbodig. Het weegt niets en neemt geen volume in voor transport. Het is altijd lokaal verkrijgbaar. In die zin is lucht super-ecologisch. Het Poolse designmerk **Malafor** vult gerecycleerde "dunnage bags" (papieren stuwzakken om te voorkomen dat een vrachtlading schuift) met lucht voor hun zitmeubelen. Dat je even comfortabel op lucht kunt zitten als op een zachte schuimvulling is ook een vertrekpunt bij de speelse *Do-Nuts* van **Dirk Wynants**.

2. FORMED BY AIR

Lucht als productietechniek. Van ambacht tot hightech en 3D.

Lucht vormt en vervormt, buigt en rekt uit. Hier zien we lucht als een middel of inwerkende kracht die ervoor zorgt dat materialen hun beoogde vorm aannemen. Het gaat vooral om objecten die na een éénmalig opblaasprocedé hun vorm behouden. Je kunt ze niet opnieuw laten leeglopen en daarna weer opblazen zoals de typische inflatables.

Glasblazen is een goed voorbeeld hiervan. Lucht wordt in een glasbel geblazen waardoor die uitzet, al dan niet begrensd door een mal. Bij de *Innerblow* table van **nendo** gaan meerdere glasblazers tegelijk aan het werk. Ook dierenhuiden, leder en natuurlijke en synthetische stoffen kunnen worden opgeblazen. Zelfs metalen. **Ben Storms** laat het dikke marmeren bovenblad van een bijzettafel op een metalen luchtkussen rusten. **Oskar Zieta** lanceerde het FIDU procedé: twee ultradunne metaalbladen worden aan de rand aan elkaar gelast en vervolgens onder hoge druk opgeblazen tot een 3D-object. De beroemde *Air Chair* van **Jasper Morrison** voor **Magis** mag ook niet ontbreken. Bij de techniek van gasinjectie wordt er niet alleen vloeibare kunststof in een matrijs gespoten, maar er wordt ook gas geïnjecteerd, dat de kunststof tegen de wanden van de mal aandrukt. De holle binnenruimtes maken het eindresultaat lichter en er wordt flink op materialen bespaard.

3. CLEAN AIR

Nood aan gezonde lucht. Van fotosyntheses tot modieuze mondkapjes.

Negen mensen op de tien ademen elke dag vervuilde lucht in, aldus de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Luchtvervuiling tast de longen, het hart en de hersenen aan. In Vlaanderen namen vorig jaar 20.000 burgers deel aan een groot burgeronderzoek naar de luchtkwaliteit door de impact van het verkeer. De vuilwerende mondkapjes die in Azië al langer ingeburgerd waren, duiken ook hier als modieuze accessoires in het straatbeeld op (cf. **Airinum**). Designers zoeken mogelijkheden om de luchtkwaliteit binnenshuis en buiten te meten en te verbeteren. **Julian Melchiorri** onderzoekt hoe hij artificiële fotosynthese kan bewerkstelligen. Sommige projecten hebben vooral een sterke signaalfunctie, zoals de Venetiaanse maskers met antipollutie filter van **Philippe Tabet**.

4. MOVING AIR

Afkoeling, energie en geluid. Van een fris briesje tot vrolijk gefluit.

Luchtverplaatsing zorgt voor afkoeling. Designers wagen zich aan uiteenlopende interpretaties van de ventilator. Het draagbare *Ariante*-model van industrieel designer **Marco Zanusso**, het met de hand gekleide exemplaar van **Maarten Baas** en de naakte ventilatorbladen vastgebonden in een kooi van **Julien Carretero** illustreren heel verschillende visies op design.

Luchtverplaatsing en veranderende luchtdruk spelen ook een rol in de productie van geluid. Bij blaasinstrumenten wordt de lucht in trilling gebracht door lucht in het instrument te blazen. Het bracht de jonge Duitse designer **Philipp Weber** op het briljante idee om aan een blaaspijp, het traditionele instrument van een glasblazer, de pompventielen van een trompet toe te voegen. Bij de beroemde Alessi-waterketels van **Michael Graves** en **Richard Sapper** zorgt de opstijgende damp voor vrolijk gefluit.

5. AIR FOR SAFETY

Lucht als beschermende cocon. Van schokdemper tot isolator.

Zwembandjes, reddingvesten, airbags, het zijn maar enkele vertrouwde voorwerpen waarbij lucht wordt ingezet voor onze veiligheid. Objecten die lucht bevatten, blijven drijven op water of kunnen krachtige schokken opvangen. Luchtbubbels of luchtkussens zijn geschikt als verpakkingsmateriaal voor fragiele lichamen maar ook voor zware vrachten. Zo integreert **Andreas Finke** luchtkamers in een ultralichte hightech beschermende uitrusting voor sporters. Soms worden bestaande beschermende luchtproducten door designers voor andere doeleinden ingezet. **Katrin Sonnleitner** ontwerpt een tapijt van bubbelverpakkingsfolie. En **Jeff Rutten** gebruikt stootwillen of fenders die de romp van een schip beschermen voor het ontwerp van multifunctioneel buitenzitmeubilair.

Lucht is als slechte warmtegeleider ook nog een ideale isolator. Het laagje lucht tussen de wanden van dubbelwandige glazen heeft net als dubbelglas in gebouwen een isolerende functie. **Nedda El-Asmar** en **Sebastian Bergne** gebruiken die wetmatigheden in dubbelwandige koffiegelazen en kommen.

6. IN THE AIR

Lucht om in te zweven. Ballonnen, bubbels, wolken.

De Franse filosoof en schrijver Gaston Bachelard beschrijft in zijn boek *L'air et les songes*, (*Lucht en dagdroom*), een esthetica van de lucht door vrij spel te geven aan wat hij de "dynamische verbeelding" noemt die de ervaring van lucht sublimeert. Hij analyseert verschillende literaire teksten om een reeks gewaarwordingen aan te duiden die het element lucht oproepen: bv. zweven, lichtheid, wind, stoom, opstijgen, wolken. Een deel van de tentoonstellingsruimte werd voorbehouden voor projecten die letterlijk of figuurlijk een beetje zweven. Ze roepen associaties op met lucht zonder dat we het verband louter rationeel kunnen uitleggen. Ze hebben een hoog poëtisch, metaforisch of metonymisch gehalte. Hier passen natuurlijk ballonnen, wolken en zeepbellen. Ze zweven vrij rond en ontglippen ons. Als we ze willen vangen, spatten ze uit mekaar. Of toch weer niet. **Marcel Wanders** goochelt bij zijn *Carbon Balloon Chair* met partyballonnen. Maar de vederlichte stoel is sterk genoeg om het gewicht van een mens te dragen. **Charles Kaisin** bedenkt handgeblazen tekstballonnen in gekleurd kristal. Hun boodschap wordt door een lampje als een schaduw op de muur geprojecteerd. **Hideki Yoshimoto** speelt met het beeld van opstijgende luchtballen in water. Hij zet het natuurfenomeen om in handgeblazen glasbubbels gevat in hars. De tweelingbroers Verhoeven bevriezen het vluchtige beeld van de zeepbel door het om te zetten in delicate vormen van borosilicaatglas.

Of hoe we dan toch nog luchtballen proberen te vangen.

LIJST VAN DESIGNERS

- AKOUN Steven – France
- ALGE Victor – Suède
- BAAS Maarten – Pays-Bas
- BARROS Tiago – Portugal
- BERGNE Sebastian –
Royaume-Uni
- CARBONELL Nacho – Espagne
- CARRETERO Julien – France
- CHARLES Marc – France
- CHARRIÉ Pierre – France
- CLAESSION Mårten – Suède /
KOIVISTO Eero – Suède /
RUNE Ola – Suède
- CROSBIE Nick – Royaume-Uni /
SODEAU Marc et Mike –
Royaume-Uni
- DAHER Sarah – Liban
- DE BACKER Pascale – Belgique
- DE CEULAER Maarten –
Belgique
- DE PAS Jonathan – Italie /
D'URBINO Donato – Italie /
LOMAZZI Paolo – Italie
- EL-ASMAR Nedda – Belgique /
INDEKEU Erik – Belgique
- FABRICA – Italie
- FINKE Andreas – Allemagne
- FRONT
- FUKASAWA Naoto – Japon
- GIOVANNONI Stefano – Italie
- GRAVES Michael –
Royaume-Uni
- GRAVIKY Labs – Inde
- HÖVDING – Suède
- GÖHLING K. – Allemagne
- HJERTSTRÖM Alexander –
Suède
- KAISIN Charles – Belgique
- KAMEI Jun – Japon
- KLARENBECK Eric – Pays-Bas
- KOCH Wilhelm – Allemagne
- LOVEGROVE Ross –
Royaume-Uni
- MALAFOR – Pologne
- MAURER Ingo – Allemagne /
MÖLLER Theo – Allemagne
- MEERMAN Roos – Pays-Bas
- MELCHIORRI Julian – Italie
- MORRISON Jasper –
Royaume-Uni
- NENDO – Japon
- OGSB Studio – Belgique
- PESCE Gaetano – Italie
- QUASAR Khahn – Vietnam
- REINOSO Pablo – Argentine
- RUTTEN Jeff – Belgique
- SAPPER Richard – Allemagne
- SEMPÉ Inga – France
- SNOWCRASH – Suède
- SONNLEITNER Katrin –
Allemagne
- STARCK Philippe – France
- STORMS Ben – Belgique
- SUPPANEN Ilka – Finlande
- TABET Philippe – France
- VERHOEVEN Twins – Pays-Bas
- WANDERS Marcel – Pays-Bas
- WEBER Philipp – Allemagne
- WILLEMARCK Eline – Belgique
- WYNANTS Dirk – Belgique
- YOSHIMOTO Hideki – Japon
- YOUNG Michael – Royaume-Uni
- ZANUSSO Marco – Italie
- ZIETA Oskar – Pologne
- ZHONG Song Wen – Chine

PRESS CONTACT

Hélène van den Wildenberg
Caracas Public Relations
+32 (0) 2 560 21 22
+32 (0) 495 22 07 92
info@caracascom.com

Persbeelden kunnen zonder paswoord gedownload worden op WWW.CARACASCOM.COM

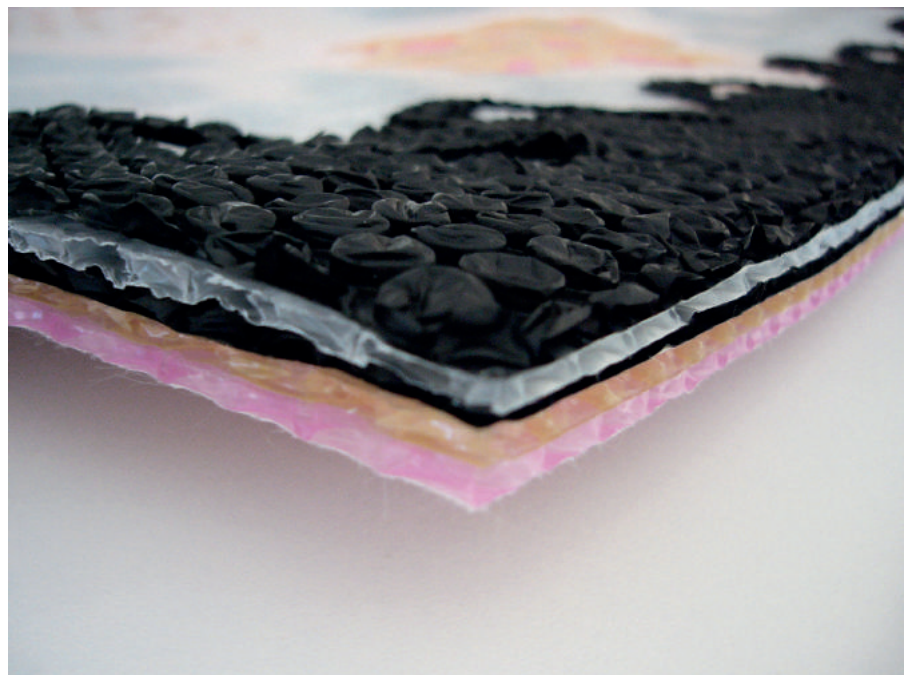
Roos Meerman
Aera Fabrica, 2014

© Roos Meerman

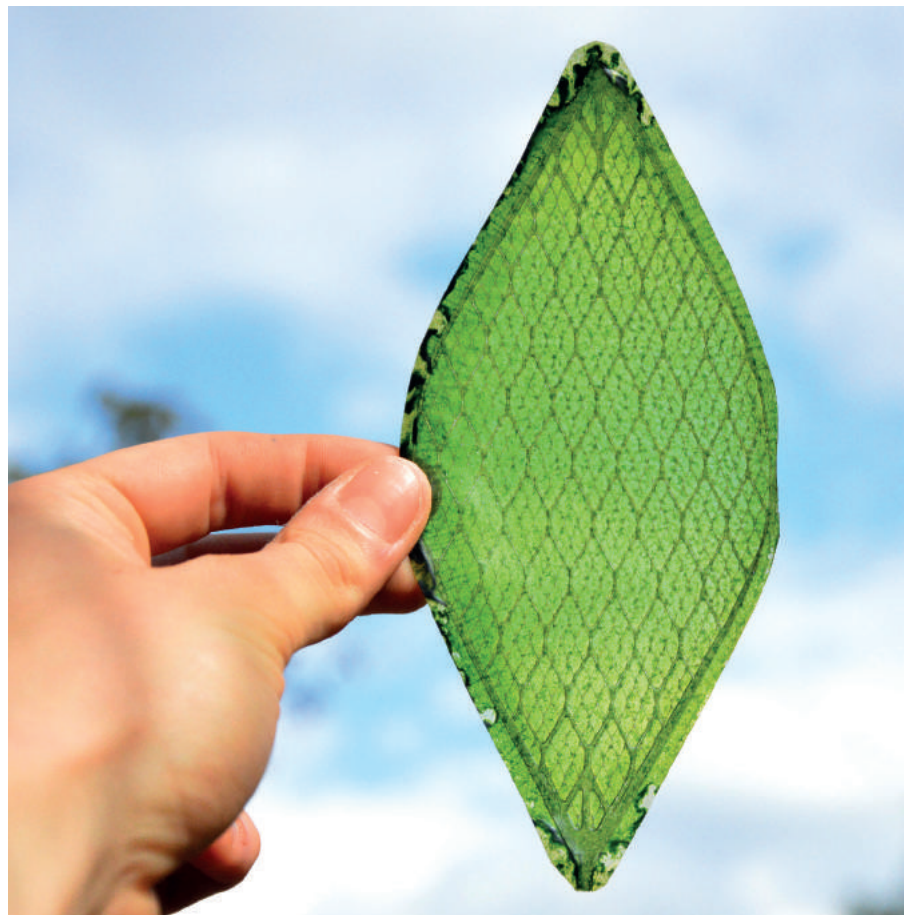

Bubblewraprug

© Gen Higashikawa

Julian Melchiorri
Silk Leaf

Maarten De Ceulaer
Mutation Series, 2012

MALAFOR
PAPER+ ARMCHAIR, 2015

© Pawel Pomorski

Nedda El-Asmar
Coffee glasses for Jacqmotte

Verhoven Twins
You & I, 2018

Hideki Yoshimoto
Rise

© Leonardo Duggent

PARTNERS

- . De vzw CID - centrum voor innovatie en design in Grand-Hornu is gesubsidieerd door de Provincie Henegouwen.
- . Met de steun van Federatie Wallonië-Brussel - sectie beeldende kunsten.
- . In het kader van de honderdste verjaardag van het cultuurbeleid in Henegouwen

**CID - CENTRUM VOOR INNOVATIE EN
DESIGN in Grand-Hornu**

Site du Grand-Hornu
Rue Sainte-Louise 82
B-7301 Hornu

T: +32 (0)65 65 21 21
F: +32 (0)65 61 38 97
info.cid@grand-hornu.be

www.cid-grand-hornu.be
www.facebook.com/cidgrandhornu

VOORZITTER

Fabienne Capot

DIRECTRICE

Marie Pok

COMMUNICATIEDIENST

Massimo Di Emidio
+32 (0)65 61 39 11
massimo.di_emidio@hainaut.be

PERSCONTACT

Hélène van den Wildenberg
Caracas Public Relations
+32 (0)2 560 21 22
+32 (0)495 22 07 92
info@caracascom.com

OPENINGSUREN

Dagelijks van 10 tot 18 uur, behalve op
maandag.

De site van Grand-Hornu is gesloten op
24, 25, 31 december en 01 januari.

De administratieve dienst is op
werkdagen bereikbaar van
8u00 tot 16u30.

TOEGANGSPRIJS

- Combiticket Site du Grand-Hornu /
CID / MAC's: 10 €
- Reductietarief: 2 of 6 €
- Groepstarief (minimum 15 pers.): 6 €
- Schoolgroepen: 2 €
- Gratis voor kinderen onder 6 jaar
- Gratis toegang de eerste zondag van
de maand
- Gratis rondleiding van dinsdag tot
vrijdag om 15.30, zaterdag om 11.00
en 15.30, zondag om 15.00 en 16.30
- Audio-gids om de historische site te
ontdekken (FR / NL / DUIJS / ENG / IT
/ SP): 2 €

RESERVATIES

Advance reservation required for guided
tours (by appointment) of exhibitions and/
or historic site (FR / DUTCH /
GERMAN / ENGL).

+32 (0)65 61 39 02
reservations@grand-hornu.be

RESTAURATIE

Rizom is het zesde project van Chef
Sang Hoon Degeimbre.

Dit restaurant, gelegen in het hart
van de Grand-Hornu, biedt een
keuken die verschillende culturen laat
samensmelten. Daarnaast biedt Rizom
ook een nieuwe fastfoodservice in de
cafeteria, die onlangs werd omgebouwd
door designer Benoît Deneufbourg.

info@rizom-restaurant.be
www.rizom-restaurant.be
+32 (0)65 61 38 76

